

pondet, Concilium locutum esse de impossibilitate morali, se autem loqui de potestate physica. Et impotentiam moralem, cum qua simul esse potest potentia physica, declarat esse quando cum tali potentia res non potest fieri, nisi rarissime et difficillime.

14. *Assertio secunda: infallibile est omnino justos sine speciali gratiæ privilegio per totam vitam omnia peccata venialia non vitatueros.*

— Nihilominus dico secundo sine speciali gratiæ privilegio ita non posse justos per totam vitam venialia peccata vitare, ut id sit infallibile, et nunquam oppositum contingat nec contingere valeat. Haec assertio sufficienter probatur, quia necessaria est ut definitio Concilii absolutam veritatem habeat. Quia si vel in uno homine posset contingere ut illa duo coniungerentur, scilicet carere speciali privilegio, et nihilominus cavere omne peccatum veniale per totam vitam, propositio Concilii esset simpliciter falsa; nam est absoluta et universalis, ad cuius falsitatem satis est quod in uno deficiat; tum maxime quia, si contingere posset aliquem vitare omnia peccata venialia per totam vitam, sine illo speciali privilegio, argumentum eset alios etiam multos posse moraliter id facere, et sua negligentia et desidia id non facere. Et ita definitio Concilii nec logice, ut aiunt, seu physice, verum etiam neque moraliter in rigore vera esset. Eo vel maxime quod in his doctrinalibus definitionibus sincera veritas et proprietas verborum servanda est.

15. *Explicatur a simili.* — Potestque a simili explicari, nam cum Concilium definit sine prævenienti Spiritus Sancti inspiratione ejusque adjutorio, neminem credere posse, sicut oportet, etc., ita est accipendum ut omnino repugnet hæc duo simul conjungi, scilicet aliquem carere inspiratione Spiritus Sancti, et credere sicut oportet; neque hic admittere possumus exceptionem, nec tales impossibilitatem moralem, quæ solum dicat magnam difficultatem, et rarum eventum in opposito effectu credendi, sicut oportet, sine Spiritus Sancti inspiratione. Et similiter, cum dicatur neminem posse salvari sine speciali perseverantiae dono, absolute et simpliciter intelligendum est repugnantiam in opposito statu inveniri, scilicet, quod aliquis carens perseverantiae dono salvetur. Possumus denique ad hoc applicare frequentem modum argumentandi Augustini: nam ex eo quod Christus dixit: *Sine me nihil potestis facere*, in-

ferre solet neque plures, neque unum, neque per longum, neque per breve tempus, neque multum, neque parum posse sine Christo facere, quod scilicet ad salutem conferat; et quia dixit: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum*, colligit nunquam neque ullo modo fieri posse ut aliquis veniat non tractus. Concilium autem hunc modum loquendi imitatum est in definitione quam tractamus. Ergo vera impossibilitas est in illis verbis salvanda, ita ut oppositum semper et infallibiliter repugnet, sive dicatur impossibilitas composita, sive moralis, quæ huic veritati non repugnet.

16. *Confirmatur secundo communi modo loquendi Patrum.* — Potest præterea hoc confirmari ex communi modo loquendi Hieronymi, Augustini, et aliorum, quos statim referemus, quoniam absolute docent esse impossibile homini vitare omnia peccata venialia sine gratia, quos Patres etiam Scholastici statim allegandi imitantur. Et expresse impugnant Pelagium dicentem id non esse impossibile, sed difficile, et gratiam conferre, ut facilius, non vero ut absolute id facere possimus; intelligent ergo repugnare omnino ut contingat, liberum arbitrium sine gratia evitare omnia venialia per totam vitam. Respondet Vega supra, Patres loqui de libero arbitrio per suas vires sine ullo auxilio gratiæ operante. Unde in c. 20 differentiam constituit inter liberum arbitrium nudum, destitutumque omni auxilio gratiæ, et arbitrium habens commune auxilium gratiæ, et habens privilegium speciale, et ita tres gradus seu status constituit. Nam in primo dicit arbitrium nec moraliter nec physice posse diu omnia mortalia peccata cavere; in secundo ait posse physice, non vero moraliter, et explicat hoc *moraliter*, quia non nisi cum magna difficultate et rarissime potest id facere; in tertio vero ait posse, et physice, et moraliter, et cum effectu id facere. Sed illa duo prima, vel non dicuntur consequenter, vel doctrinam mihi suspectam continent. Nam si in priori statu neget homini omnem potestatem physicam vitandi omnia venialia, falsa est doctrina, quia homo utens ratione, etiamsi gratiæ auxilium non habeat, libertatem habet aliquam ad vitanda omnia peccata venialia simpliciter loquendo; ergo etiam habet physicam potestatem. Antecedens probatur, tum quia tenetur illa vitare, præcepta autem non obligant, nisi ad id quod liberum est; tum etiam quia alias in eo non

peccaret, quia non peccatur nisi in eo quod libere fieri aut caveri potest. Consequientia vero probatur, quia libertas non est sine aliqua potestate: ergo saltem physica necessaria est. Et confirmatur ad hominem, quia hoc fere argumento variis modis proposito probat idem auctor, c. 21, justum per communem gratiam habere potestatem physicam ad vitanda omnia venialia; ergo vel male negat hanc potentiam physicam homini utenti sola ratione et libertate sine ullo auxilio gratiæ, vel sentit hominem sine gratia in pura natura consideratum nullam habere libertatem ad vitanda omnia peccata, et consequenter nec teneri ad omnia vitanda, quod dici non potest, alias in tali homine illa nulla essent peccata. Quapropter illa potestas physica in duobus illis primis statibus aliquo modo admittenda est; solum enim consistit in libertate ad singula vitanda, quæ in utroque invenitur, ut clare docet D. Thomas I. 2, quest. 74, art. 3, ad 2, solumque potest esse differentia secundum magis, et minus, quia illa potentia physica major est in eo, qui habet gratiam cum communi auxilio, quam in eo qui omni gratia caret. Unde etiam fiet ut in particulari plura venialia peccata ille evitet, quam iste, quia simpliciter habet maiores vires.

17. *Corollarium ex dictis.* — Atque hinc inferimus quod sicut in primo statu, licet hominem omni gratia habeat physicam potentiam ad vitanda omnia venialia, nihilominus dicitur simpliciter non posse in eo statu illa vitare, ita in secundo statu simpliciter dicendum est non posse illa vitare cum sola illa gratia, vel sine privilegio speciali, ut Concilium locutum est. Quod si fortasse dicat Vega esse differentiam inter illos duos status, quod in priori impotentia moralis est simpliciter, quia nunquam omnino potest aliud evenire, in secundo vero impotentia est secundum quid, quia solum difficiliter et raro potest oppositum evenire, in hoc etiam dico doctrinam mihi esse suspectam quoad hanc posteriorem partem, propter definitionem Concilii, et que circa illam notavi. Quare secundum hoc etiam discrimen non censeo esse verum; in utroque enim statu impotentia est impotentia simpliciter, nam cum illa nunquam stat, oppositum conjungi: unde, licet recte vocetur moralis, ut non excludat potentiam physicam, nec libertatem circa singula peccata, non est tamen moralis in eo sensu quod sit tantum secundum quid, quia

oppositum raro et difficiliter evenit. Potest enim esse impotentia moralis, et esse simpliciter impotentia, quia impedimenta et occasionses ex quibus provenit tales sunt, ut libere ac moraliter vinci debeant, et ad hoc non sufficiunt humanæ vires, non solum solæ, sed etiam solo communi auxilio gratiæ adjuta; nam, licet illa auxilia sufficient ad singula et ad plura, non tamen collective ad omnia. Nam quod hujusmodi impotentia moralis esse possit impotentia simpliciter, licet physicam libertatem in singulis supponat, in primo libro fuse tractatum et ostensum est, et argumenta vulgaria quæ hic fieri solent, a potestate ad singula inferendo potestatem ad omnia, ejusdem rationis sunt cum his quæ de potestate ad vitanda peccata mortalia ibi traxavimus, et ideo hic illa repetere non est necesse. Igitur quoad potestatem moralem etiam convineunt illi duo priores status liberi arbitrii, quod in neutro habet potestatem simpliciter ad vitanda omnia peccata per totam vitam, et ideo in solo tertio talis potentia moralis invenitur; imo, talis est ut semper habeat effectum, quia illa singularis gratia non datur nisi per auxilia congrua continuata, et ideo recte dixit Concilium, eum, qui hac gratia caret, absolute non posse vitare talia peccata omnia, quia habet moralē impotentiam simpliciter, et Concilium, in eo ipso quod de impotentia ad totam collectionem locutum est, de morali impotentia intelligi necesse est, quia respectu totius collectionis non consideratur potentia physica nuda, sed ut libero ac morali modo ad totum illum effectum constanter determinanda est.

18. *Assertio tertia: homines quantumvis perfecti non ritarunt omnia venialia.* — *Probatur primo ex Scriptura.* — Hinc tertio dicimus absolute dicendum esse, justos et sanctos homines, quantumvis perfectos, in hac vita non omnia peccata venialia vitasse. Haec assertio sub his terminis est non solum vera, sed etiam Theologice certa. Primo, quia ita loquuntur Scripturæ, Ecclesiastes 7, 3 Reg. 8, et 2 Paralip. 6: *Non est homo justus in terra, qui faciat bonum, et non peccet*; Proverb. 23: *Septies in die cadit justus*; Jac. 13: *In multis offendimus omnes*; 1 Joan. 1: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus*. Nam licet hæc verba et cætera omnia varias habeant expositiones, quas nunc expendere non est opus, nihilominus hæc de venialibus peccatis communior est, magisque

a Patribus, quos allegavimus, recepta. Et simil modo exponi solent verba illa Psal. 142: *Non justificabitur in conspectu tuo omnis rivens*, id est, non erit justus, ut nullum omnino peccatum committat. Propter quod dicitur Psal. 31: *Pro hac (id est, pro peccatorum remissione) orabit ad te sanctus in tempore opportuno*, utique hujus vite. Quia nullus est ita sanctus, qui non interdum aliqua peccatorum remissione indigat.

49. *S econdo ex Concilis.* — Secundo probatur haec regula, quia ita loquuntur Concilia, præsertim Tridentinum, sess. 6, c. 11: *Licet in hac mortali vita (inquit), quantumvis justi et sancti, in levia saltem et quotidiana, quæ etiam renialia dicuntur peccata, quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi. Nam justorum illa rosa est humili et verax: Dimitte nobis debita nostra.* In quibus verbis apertissime usurpavit Concilium, et confirmare voluit doctrinam Concilii Milevitani, cap. 7 et 8. Ubi etiam alia testimonia a nobis citata ad hoc probandum inducit, Concilium autem Tridentinum ab illis abstinuit, quia varias habere possunt expositiones. Quod vero spectat ad petitionem illam orationis Dominicæ, aperte docet cum Concilio Milevitano, dubitandum non esse quin etiam a justis et sanctis ex corde dicenda sit propter propria debita, quæ quotidie ex levibus peccatis contrahunt.

20. *Tertio ex Patribus.* — Tertio, tradidunt ex professo regulam hanc antiqui Patres, ante et post Pelagium. Ante illum, imprimis Cyprianus sermone de Opere et eleemosyn., in principio, ubi eleemosynam commendans ait: *Qui sine aliquo conscientiae vulnere esse non possumus, medelis spiritualibus vulnera nostra curemus. Nec quisquam sibi de puro et immaculato corde blandiatur, ut innocentia sua fretus medicinam non putet adhibendam esse vulneribus*, etc. Et infra: *Nemo esse sine peccato potest, et quisquis se inculpatum dixerit, aut superbus, aut stultus est; et infra: Cum sciat non deesse sanitatis vulnera.* Ubi aperte loquitur de justificatis, et inducit aliqua ex testimoniis Scripturaræ sacrae supra citatis. Et ita hunc locum Cypriani allegavit Augustinus, lib. 2 contra Julian., cap. 8. Similia verba legimus in Cyprian., lib. de Orat. Domin., lib. 1 Pædag., cap. 2. Ac denique possumus in hoc ordine ponere Chrysostomum, homil. 20 in Matth., ubi in fine numerat levia peccata, quæ dicit etiam a perfectis non omnino posse vitari. Et de eisdem levibus peccatis intelligendum est quod dicitur, homines non

cap. 40, et ab Hieronymo, Dialog. 1 contr. Pelagian. Consentit Nazianzenus, Orat. 15, quæ est consolatoria ob plagam grandinis, circa finem, ubi inter alia dicit: *Cognoscamus quod penitus nihil peccare supra hominis sit vires, ac Dei solius.* Simili modo, orat. 4, quæ est secunda contr. Julian., dixit: *A peccato penitus liberum esse, Deus supra humanam naturam ordinavit.* Et clarius orat. 20 dicit non tantum vulgares homines, sed etiam præstantissimos viros huic fragilitati esse obnoxios. Favet etiam Iren., lib. 3, cap. 37, quatenus dicit Deum intulisse mortem homini, *ut non perseveraret semper transgressor, neque immortale esset, quod esset circa eum peccatum.* Citatur etiam pro hac parte Ambrosius super Isaiam, ab Augustino, lib. de Grat. Christi, c. 49 et 50. Sed illum locum in operibus, quæ nunc habemus, non invenio. Potest autem allegari in Psalm. 418, Octonar. 16, circa id: *Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam;* ait enim nullum justum posse aliter orare, *quia nemo est qui non peccet;* idem in lib. de Noe et Arca, c. 33, ubi ait Deum alleviare ærumnas hominum, quia scit *quod penitus peccata hominum auferri nequeant.* *Tanquam in proverbio (ait), si quis rete subtili haurire cupiat aquam, sic qui malitiam ex peccatoribus hominum conatur auferre;* et infra dicit: *Ex adolescentia crescit malitia, licet alibi legerimus quod non sit sine peccato unius diei infans.* Et exponit hoc esse dictum propter peccatum infantiae, utique originale; diligentia autem et studium peccandi incipit a juventute. Et libr. de Interpellat. Job, c. 6: *Peccasse conditionis est, quia nemo immunis, lapsus suos cognoscit justus, sed absolutio hominis in Dei miseratione, non in hominis protestate.* Et in Psalm. 41, ad illa verba: *Sicut vit anima mea ad Deum,* etc.: *Justo (inquit) mori est lucrum, et grande lucrum carere peccato, delictorum illecebris non moveri;* sentiens hoc lucrum non nisi post mortem homini conferri; unde adjungit: *Vivendo, damna contrahimus innocentiae, morte finem erroris adipiscimur,* etc. Denique etiam in citato loco Luc. 1, fatetur hominem non permanere toto vitæ tempore sine omni peccato. Inclinat etiam in hanc partem Clemens Alexandrinus, lib. 1 Pædag., cap. 2. Ac denique possumus in hoc ordine ponere Chrysostomum, homil. 20 in Matth., ubi in fine numerat levia peccata, quæ dicit etiam a perfectis non omnino posse vitari. Et de eisdem levibus peccatis intelligendum est quod dicitur, homines non

posse sine peccato vivere. Citatur etiam in tom. 5, Homil. 28, ex variis, estque super Orat. Dominic.

21. *D. Hieronymus hanc doctrinam tradit latissime.* — *Plenius hoc divus Augustinus.* — Post Pelagium docuit late et ex professo hanc veritatem Hieronymus, in epistol. ad Ctesiphontem, et in tribus libris contra Pelagium. Videri tamen potest ab illo non sumi efficax testimonium, quia solum loquitur contra Pelagium, ostendendo non posse hominem, suis viribus et sine adjutorio gratiae, sine peccatis vivere; unde non excludit innocentiam ex auxilio gratiae, imo fatetur per illud esse possibilem. Sed, licet verum sit Hieronymum illud tantum directe contra Pelagium intendere, ut infirmitatem liberi arbitrii gratia destituti ostendat, nihilominus unum ex mediis, quo ad evidentius id concludendum utitur, est quia de facto etiam homines justi, et sub gratia viventes, tantam innocentiam non conservarunt. Nam, si liberum arbitrium etiam gratia communis adjutum saepius cadit, longe evidentius est solum arbitrium sine gratia non posse peccata omnia vitare. Et simili modo loquitur, epistol. 151 ad Algas., quæst. 8. Idemque ad antiquiores Patres allegatos applicari potest; non enim contra Pelagium agunt, nec inter arbitrium per se vel per gratiam operans distinguunt, sed simpliciter de hominibus omnibus, etiam justis, docent non transigere vitam sine peccato, et ideo tam de arbitrio operante per gratiam quam sine illa loquuntur. Plenius vero et distinctius docuit veritatem hanc Augustinus in locis in præcedenti § allegatis, et in lib. de Natur. et grat., fere per totum, præsertim cap. 36 et 53, cum multis sequentibus, et toto lib. de Perfect. justit., et magna ex parte in libris de Peccator. merit. et remissione, præsertim lib. 2, cap. 7 et 8, et per plura sequentia, et lib. contra duas epistol. Pelag., cap. 14, ubi etiam peccatum generalius putat esse quam crimen, et ideo neminem carere peccato, licet crimen careat. Item, lib. de Spir. et litter., a principio, et lib. 3 contra duas epist. Pelagian., cap. 3; et serm. 2 de Verb. Apost., cap. 6; et lib. de Virgin., cap. 48 et 49; et Epist. 29 et 50; et licet in his locis aliquando solum Christum ab illa regularia excipiat, tamen cum illo Virginem comprehendit, ut lib. de Natur. et grat., cap. 36, diserte declarat. Hinc etiam est illa sententia quam ex Augustino, lib. 15 de Civit., cap. 27, sumpsit Prosper in lib. Sentent., n. 168:

*Justitia nostra, quamvis vera sit propter rerum boni finem aī quem resertur, tamen tanta est in hac vita, ut magis remissione peccatorum constet quam perfectione virtutum. Unde super Psalm. 142, ad illa verba: Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis rivens: Expavesco (inquit) discuti, metuo judicari, quia nemo in hac mortali carne viventium veraciter potest dicere se peccati contagia non habere: cum etiam ipsi præcipue arietes orium Christi sic orare jubeantur, ut dicant: Dimitte nobis debita nostra. Similiter Fulgentius, de Fide ad Petr., cap. 41: Firmissime tene (ait) et nullatenus dubites etiam justos, atque sanctos homines, exceptis iis qui baptizati parvuli sunt, sine peccato hic neminem rivere posse. Hoc etiam ex professo docet Paulus Orosius, in Dial. de Liber. arbitri., ubi inter alia, cum Pelagius jactaret: *Cum volo, non pecco,* subdit: *Durum quidem ac difficile nec per omnia subest, sed tamen aliquando fieri posse non dulium est.* Item Gregorius, 18 Moral., capite 4, alias 5, ubi distinguit gravia et levia peccata, et haec posteriora dicit etiam a justis omnino vitari non posse. Idem, lib. 21, cap. 9, inter crimen et peccatum distinguit, et ait: *In hac vita multi sine criminis, nullus vero esse sine peccatis valet,* etc. Et in lib. 32 Moral., c. 2: *Quis (inquit) inveniri potest qui, quamlibet perfectus sit, de otioso tamein sermone non peccet?* Et similis habet Beda, in id Joan. 1: *Ecce agnus Dei,* etc.; Bernardus, lib. de Præcept. et disp., et serm. de Coena Domini, et epistola centesima quadragesima septima; Richardus, de S. Victor., Opusc. de Differentia venial. et mortal. peccati; quibus addi potest Casianus, collat. 22, cap. 23.*

22. *Ultimo, ratione probatur assertio.* — Ultimo, ratio hujus imperfectionis omnium justitorum in lapsa natura viventium reddenda est ex principio posito in primis duabus assertiōibus. In illis enim ostensum est non posse justos vitare omnia peccata venialia per totam vitam sine speciali privilegio; sed ea, quæ fieri non possunt sine speciali privilegio, generaliter loquendo, non sunt in sanctis et justis, quia id quod fieri non potest, de facto non fit, et specialia privilegia omnibus de facto non conceduntur; ergo. Ratio autem illius impotentiæ sine speciali privilegio sumenda est ex ipsa intrinseca pugna fomitis, qua sancti, generaliter loquendo, non carent, ut supra probatum est, et illa posita difficillimum est etiam singulis motibus ita fortiter resistere, ut nec le-

viter homo impingatur; ergo omnibus simul erit moralis impossibilitas, nisi Spiritus Sanctus hanc curam specialissimam suscipiat; cum ergo haec generalis non sit, e contrario erit generale justos aliquando cadere. Unde obiter intelligi potest in praesenti materia veniali peccato semper caruisse. Nihilominus idem esse neminem Sanctorum hoc facere sine speciali privilegio, et non posse illud facere sine eodem privilegio, quia et non facere provenit ex impossibilitate, et quia haec impossibilitas non omnino physica, sed moralis est, ut diximus, ideo ex difficultate totius collectionis, quæ tanta est ut a nemine vincentur, recte impossibilitas colligitur. Et ita Hieronymus ex negatione effectus colligit impossibilitatem, et similiter Augustinus indiferenter de utraque loquitur. Et quamvis interdum dicant posse justos vitare omnia haec peccata, licet non faciant, ut praesertim videri potest in Augustino, lib. 2 de Peccator. merit., cap. 6 et sequentibus, et de Spirit. et litter., a principio, et in Hieronymo, Dialog. 1 contra Pelagium, loquuntur vel de potestate physica, seu ad singula, vel de potestate cum gratia non communi tantum, sed singulari, ut ex illorum discursu et consonantia dictorum facile constat.

23. *Dubium proponitur. — Prima sententia.* — Statim vero occurrit inquirendum an haec regula patiatur exceptiones alias, vel plures, vel pauciores. Nam posse ad aliquos extendi et non paucos, sive determinando illorum personas, sine indefinite et confuse loquendo, catholici aliqui sensisse videntur, ut Elias Creten., orat. 4 Nazianzen., § Viri simul; ait enim: *Multi quippe hoc Dei ope atque auxilio septi præstiterunt, ac supra hos omnes Dei Genitrix, quæ nec sordidis quidem cogitationibus unquam inquinata est.* Stapletonius autem, Actor. 15, versic. 10, ait aut nemini aut paucissimis id esse concessum; Claudio vero Guillal., Maith. 6, addit *paucis exceptis*; et ita de omnibus in utero sanctificatis id sentit Echius, de Prædest., centur. 3, in principio, et ita hoc tribuit probabilitatem S. Joseph, quia putat fuisse in utero sanctificatum, et citat Gersonem, serm. de Nativ. Mariæ, consider. 3, alphab. 59, litter. S. Sed ille, licet dicat Josephum fuisse sanctificatum in utero, cum tanto gratiæ privilegio ut fomitem eius reprimeret, nunquam dicit receperisse privilegium nunquam peccandi venialiter, sed ait fuisse repletum gratia: *Saltem mortale peccatum quodlibet superante.* Et ad summum sentit, in materia castitatis, et praesertim post

matrimonium, nunquam peccasse venialiter, nec motus concupiscentiæ habuisse. Quod probabilissimum est propter decentiam Virginis, et alias congruentias quas ibi adducit. Inde autem non sequitur in omni materia veniali peccato semper caruisse. Nihilominus tamen id existimat probabile Echius, et idem diceret de Jeremia, propter illam generalem regulam de sanctificatis in utero, ex qua idem colligit de Joanne Baptista. Idemque sentit Cather., lib. de Prædest. Et ratio esse potest, quia hoc non excedit rigorem et proprietatem privilegii specialis; potest enim vere et proprie dici tale, licet aliquibus, paucis, videlicet, communicetur, et ita non repugnat Concilio Tridentino. Quod, licet de sola Virgine id affirmaverit, de aliis non negavit. Et Augustinus, lib. de Perfectione. justit., in quo maxime pro contraria sententia pugnat, in fide concludit: *Non nimium existimo reluctandum, scio enim quibusdam esse visum, quorum de hac re sententiam non audeo reprehendere, quanquam nec defendere valeam.*

24. *Secunda sententia. — Assertio quarta: Privilegium carendi omni peccato per totam ritam soli Virgini potest et debet attribui. — Nihilominus contraria sententia simpliciter est Augustini, ut ex eisdem verbis et ex omnibus locis supra citatis clare colligitur, et magis favent alii Patres allegati. Et sine dubio fuit sententia D. Thomæ, quæst. 114, art. 8, et in 2, distinct. 28, quæst. 1, art. 2, et de Verit., quæst. 22, art. 5, ad 7 ex prioribus, et q. 24, art. 4, ad 10, et dicit esse communiter receptam, ac merito, quia antiqui Scholastici jam allegati ita sentiunt, et idem nunc communius defenditur a modernis Theologis; Bellarmino, lib. de Ammissione gratiæ, cap. 5; Soto, lib. 3 de Natur. et grat., cap. 3 et 4; Vega, lib. 14 in Trident., cap. 47; Ruardo, art. 7, contra Luther.; Driedo, lib. 1 de Grat. et lib. arbitr., tract. 1, cap. 5. Et mihi etiam haec sententia omnino probatur, absolute loquendo. Ad majorem vero declarationem, distinguendum arbitror de toto tempore vitæ, vel de aliqua parte ejus; item de peccatis venialibus deliberatis vel indeliberalis. Et primo assero privilegium carendi omni peccato per totam vitam, nemini præter Virginem deberi aut posse attribui. Hoc probant omnia in tercia assertione adducta, et que in speciali de Joanne Baptista dixi, 3 part., tom. 2, disput. 24, section. 4. Addi etiam possunt exempla virorum sanctitate excellentium, quos legimus aliquando peccasse, quæ congerit Augus-*

tinus in locis supra citatis, praesertim de Natura et Grat., cap. 36, et libr. 2 de Peccator. merit., a cap. 8. Ratio vero potissima est, quia hoc privilegium est contra generalem legem, seu est exceptio ab universalibus locutionibus Scripturæ; ergo non potest admitti sine ejusdem Scripturæ, vel Ecclesiæ, aut Patrum auctoritate, quæ fere nulla est circa reliquos omnes extra Virginem. Solum de Joanne Baptista pauci hoc significant, et ideo ita de illo affirmare temerarium non est, quamvis sit minus probabile; de quocumque vero alio id certe dici non potest cum probabilitate. Praesertim includendo etiam peccata venialia ex surreptione, quia nemo liber fuit a fomite, et majus miraculum esset praeservare ab omni hujusmodi culpa, non obstante fomite, quam fomitem ipsum auferre seu ligare. Et ideo Augustinus, lib. 5 contra Julian., cap. 9, non immerito illam constituit regulam, ut nemo censendus sit ab omni peccato veniali praeservatus, nisi qui etiam fuerit ab originali immunis, utique perfecte et sine fomite, quod ex privilegio soli Virgini concedum est.

25. *Assertio quinta: neque per partem ritæ notabilem sancti habuerunt donum ritandi omnia venialia.* — Hinc ulterius addo non solum per totam vitam, verum etiam nec per notabilem ejus partem, posse de aliquo Sancto cum fundamento affirmari receperisse donum carendi omni peccato veniali etiam ex surreptione, per longum tempus. Probatur, quia nulli datum est ut careret formite per longum tempus hujus vitæ, ut supra visum est, multoque minus potest id comparari per diutinam consuetudinem perfecte vivendi, ut etiam ostensum est, sed pati saepius insurgentis motus fomitis, et nunquam in eis per negligentiam levem, vel otiositatem aliquam, vel leviter delinquere, supra humanam diligentiam est; nec ad hoc sufficit ordinarius modus auxiliorum gratiæ, sine speciali modo privilegii, quod de nullo Sancto extra Virginem cum fundamento affirmare possumus. Loquendo autem de solis peccatis deliberatis, credi potest Sanctos aliquos interdum pervenire pro aliquo tempore vitæ ad tam perfectum gradum perfectionis, ut vel raro vel nunquam illa committant. Et de Apostolis pium et probabile est, post confirmationem et adventum Spiritus Sancti, illa cum plena advertentia non commisso, licet per nonnullam inconsiderationem vel surreptionem aliquando potuerint leviter deficere. At vero pro toto tem-

pore vitæ de Joanne Baptista fortasse id credi potest, de aliis autem minime. Et ratio reddi potest, quia Joannes Baptista sanctificatus fuit excellenti modo in utero matris, ideoque a principio videtur constitutus in statu perfectorum in altissimo illius gradu, cum magno divino lumine, aliisque gratiæ auxiliis; itemque a principio talem vitam instituit, ut omnes occasiones peccandi venialiter ablata illi fuisse videantur, et ideo credi facile potest nunquam talia peccata commisisse. Alii vero Sancti omnes cooperunt in statu imperfecto, unde qui in adulta ætate primum fuere sanctificati, sine dubio saepius antea peccaverunt dicto modo, et fortasse etiam in materia gravi. Ex his vero qui fuerunt sanctificati in infantia, licet aliqui praeservati fuerint a peccato mortali, tamen cum omnes cooperint ab statu imperfecto et inter occasiones peccandi prius vixerint, non potuerunt abstinere ab omni genere talis peccati, sine extraordinaria gratia, quia etiam istorum peccatorum occasions sunt plurimæ, et facilime committuntur, ut in verbo otioso, in aliquo opere indifferente propter solam delectationem vel humana respectum facto, in omissione aliqua ex simili motivo, et similibus; gratiam autem extraordinariam et perpetuam in tota vita alieui esse datam, sine majori fundamento affirmare non possumus.

26. *Concluditur nullum Sanctorum vitare potuisse omnia venialia per longum tempus.* — *Probatur de indeliberalis.* — Ex quibus a fortiori colligitur neminem vitasse seu vitare posse omnia venialia peccata per longum tempus, etiamsi non sit totius vitæ. Hoc non est tam certum, sicut de tempore vita, quia testimonia adducta loquuntur de homine in hac vita, et ita possunt exponi de toto tempore vita. Unde etiam Concilium Tridentinum solum hoc expresse definivit. Nihilominus tamen haec illatio est communiter recepta, et mihi videtur consequenti ratione omnino tenenda. Nam Scriptura dicit: *Septies in die cadit justus, ad significandum brevissimum tempus in quo justus stare potest sine ullo levi lapsu.* Ut autem ratione hoc declaretur, distinguamus peccata gradum perfectionis, ut vel raro vel nunquam illa committant. Et de Apostolis pium et probabile est, post confirmationem et adventum Spiritus Sancti, illa cum plena advertentia non commisso, licet per nonnullam inconsiderationem vel surreptionem aliquando potuerint leviter deficere. Postquam autem ratio præventa est, non sine difficultate vitat homo culpam veniale, quæ cum imperfecta deliberatione committi potest, et magna vigilantia, et virtutis affectio, et exerci-